

Juttusarjan muista osista poiketen tällä kertaa ei tehdä kokeita pellolla vaan ruoan jalokelussa. Tyynelän tilalla ei ole vielä haksahdettu suoramyyntiin, joten tämä juttu pohjautuu Kilpiän tilan kokeiluihin ruokapiiriminnan suoraviivaistamisesta. Kommentoi tai kysy lisää: luomulehti@luomulehti.fi.

Luomuruokapaketti – kamppailua suuruuden ekonomiaa ja kuluttajuutta vastaan

40 kg ruokaa valmiina lähtemään tilalta eteenpäin.

Maataloudessa toimitaan puun ja kuoren välissä. Iso osa tuotantopanosten myyjistä ja tuotteiden ostajista toimii suuruuden ekonomian ehdoilla. Kun traktoritehtaassa, leipomossa tai supermarketissa on riittävästi pääomaa kiinni, tuotannon on oltava suurta yksikkökustannusten pitämiseksi kurissa. Seurauksena maatalouskoneiden valmistajien on myytävä paljon kalliita koneita ja ruuan ostajat haluavat suuria eriä edullista raaka-ainetta.

Viljelijä voi lähteä mukaan suuruuden ekonomiaan ja hankkia uusia tehokkaita koneita. Koneet alkavat kuitenkin tehdä päätöksiä viljelijän puolesta: lainarahalla hankitun kalliin puimurin tai vihannespesulinjaston pitää pysyä liikkeessä, oli tilanne mikä hyvänsä. Mitä enemmän pääomaa on kiinni, sitä alttiimpi koko toiminta on riskeille. Konerikko, loukkaantuminen tai pari katovuotta voi olla toiminnan loppu.

Kekseliäisyys vaihtoehtona pääomalle

Onneksi maataloudessa on vaihtoehtoja. Kallis uusi laite ei ole ainoa keino pienentää tuo-

tantoon kuluva aikaa ja rahaa. Lisäpääomaa voi usein korvata omalla kekseliäisyydellä. Tällöin vain keskeistä on löytää oikeat kehittämis-kohteet ja pullonkaulat.

Kilpiän tilalla ruokapiiritoiminta alkoi muodostua pullonkaulaksi. Pienessä mittakaavassa toiminta sujui muiden töiden ohella ja sekä asiakkaat että viljelijä pysyivät tyytyväisinä. Kysyntä kuitenkin kasvoi ja pian edessä oli pulma: laajentaako vai ei?

Ruokapiiritoiminnan laajentaminen olisi tarkoittanut joko lisätyövoiman palkkaamista tai tinkimistä muista töistä. Kumpikaan ei ollut hyvä vaihtoehto. Pelto- ja metsäekosysteemien kanssa telmiminen (kutsutaan myös viljelyksi) oli niin motivoivaa, että siitä ei haluttu tinkiä yhtään. Lisätyövoiman palkkaaminen olisi taas johtanut suuruuden ekonomiaan: työtä on teetettävä tarpeeksi sivukulujen kattamiseen. Toisaalta tuntui ikävältä kieltäytyä toimittamasta luomuruokaa ihmisille, jotka sitä arvostivat. Oli keksittävä siis jotain uutta.

Luomuruokapaketti logistisena ratkaisuna

Pitkällisen pohdinnan jälkeen päätimme olla laajentamatta ruokapiiritoimintaa, mutta keilla uutta keinoa suoramyyniin: luomuruokapakettia. Inspiraatio ideoille tuli viime Luomulehdessäkin mainitusta kumppanuusmaataloudesta (*community supported agriculture, CSA*).

Luomuruokapaketti on mitoitettu sisältämään kolmanneksen runsaasti liikkuvan miehen ravitsemuksellisesta tarpeesta puolen vuoden ajalle. Perheellä paketti kuluu nopeammin ja vähempiruokaisella hitaammin. Luomuruokapaketti sisältää sitä, mitä tilalla viljellään: härkäpapua, kauraa, vehnää ja ruista. Paketti on siis standardoitu kaikille asiakkaille samanlaiseksi, mikä mahdollistaa sarjatuotannon ilman laiteinvestointeja.

Toimintaa suoraviivaistettiin muutoinkin: pienin pussi on 5 kg, jolloin koko paketti voidaan koota Töllin Myllyllä. Täten vältettiin kuljetus erilliseen elintarvikehuoneistoon pakkausta varten. Tilaukset tehdään ennakoon

verkkokaupassa (www.luomuruokapaketti.net) parin viikon toimitusajalla. Tällä välteään varastointi ja taataan tuotteiden tuoreus. Viljat lähtevät tilalta ja kulkevat myllyn kautta Matkahuoltoon. Pyrkimyksenä on vähentää kuljetuksia ja minimoida hiilijalanjälkeä, edestakaista ajoa ei tule.

Luomuruokapaketin kanssa ei ole mitään pyrkimystä maailmanvalloitukseen, vaan tavoitteena oli monipuolistaa tilan tuotantoa. Muutaman standardipaketin saa lähtemään tilalta kuluttajalle yhdessä iltapäivässä, jolloin aikaa jää muun viljelyn kehittämiseen. Muutama paketti viikossa on kuitenkin useampi tonni viljatuotteita vuodessa ja huomatta-

» Kallis uusi laite ei ole ainoa keino pienentää tuotantoon kuluva aikaa ja rahaa.

vasti enemmän kuin ruokapiirien kautta olisi mahdollista. Luomuruokapaketitoiminta tuo liikevaihtoa tilalle vuodessa saman verran kuin rekallinen vehnää. Osaltaan paketti vähentää sekä tilan että kuluttajien riippuvuutta suuruuden ekonomian ehdoilla toimivista elintarvikejäteistä.

Pakokeinoja suuruuden ekonomiasta?

Luomuruokapaketti on yksi ratkaisuyritys, mikä hyödyntää tilan läheisyyttä myllyyn. Mitään mullistavan uutta siinä ei ole ja joka tilalle on löydettävissä omat ratkaisunsa. Teoriassa tämä käy, kun keksii keinoja pienentää muuttuvia kustannuksia suurentamalla kiinteitä kustannuksia (pääomaa). Käytännössä ratkaisuja on lukemattomia. Keskeinen kysymys siis on: mikä on pahin pullonkaula siinä mitä tekee? Hyvin harvoin pullonkaulan korjaaminen vaatii suurta pääomainvestointia, usein kyse on luovuuden käytöstä. •